

שיחות קודש

שיעורים בספה"ק 'מאור עינים'
שנמסרו ע"י ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שמות – תשפ"ב

©

כל הזכויות שמורות
אין להעתיק ללא אישור
בכתב מהמוציא לאור.

טלפון להערות ותיקונים:

0527673016

או במייל:

5701555@okmail.co.il

פֶּבּוּן

נתגבות החסידות

ספינקא

רחוב הרב יעקב

לנדא 11

בני ברק

הקונטרס יצא לאור

על ידי הרב יצחק טווערסקי
שליט"א

פְּרִשְׁתָּ שְׁמוֹת..... ז

שִׁיעוּר א'..... ז

אדם יכול להיות בגאולה והוא בגלות..... ז

צריכים לדעת שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד..... ז

אם אצלך יש נסתמו עיניהם ולבם זה מגיע עד התורה..... ז

אדם שלוקח כל דבר למינוף נמצא בגאולה..... ז

יעקב אבינו הכיר את הקב"ה במקומות נמוכים מאוד..... ח

אדם שעובר כאב מגלה איזה כוחות גדולים יש לו..... ח

כשכל בני יעקב נפטרו התחיל קושי השעבוד..... ח

אדם צריך לדעת מה הקב"ה רוצה ומה המהלך שלו..... ח

צריכים לדעת אפילו במצב של הפוך על הפוך שזה מהקב"ה..... ח

לפני זה היה להם דעת ואחר שנסתמו הלך להם הדעת..... ח

להוציא מצרים מבני ישראל זה מאוד קשה..... ט

אין הקב"ה עושה ניסים למכחישים אותו..... ט

חשבו על כל דבר שזה עבודה זרה ולא עבודת ד'..... ט

העיקר הוא לקשר כל דבר להקב"ה..... ט

אדם שלא מייחס כוחותיו להשי"ת עובד עבודה זרה..... ט

דווקא במצב של מסכנות שם הקב"ה נמצא..... ז

אדם שחי עם אמונה זה נקרא יציאת מצרים..... ז

הדר בארץ ישראל נקרא שחי עם הקב"ה..... ז

כל האידישקייט הוא סביב זה לחיות עם הקב"ה..... ז

אדם שחי לא מחובר להקב"ה נקרא עובד עבודה זרה..... ח

גלות מצרים הוא בדעת ובחשיבה..... ח

כשאומרים לאדם לדרוך על ספר תורה יוצא אז הנקודה הפנימית שלו..... ח

אדם שחי עם הכישלונות והאפסיות שלו יראה יותר אלוקי בכל דבר..... ח

אדם שלא חי עם הקב"ה תמיד ירצה עוד..... ח

שִׁיעוּר ב'..... ט

יש בריאת העולם הגשמי ובריאת העולם הרוחני..... ט

היום המידות הם במצרים ולא הדעת..... ט

אדם ששוכח מהקב"ה צריכים להחזירו למצרים..... ט

העיקר לאחד החכמה והבינה ואז להגיע לדעת..... ט

- אדם צריך לדעת בשביל מה הוא קם בבוקר..... י
- אדם שלא יודע מה הוא רוצה נמצא בגלות..... י
- הדעת נמצא אלא אדם לא רוצה אלא שהוא מתעצל להגיע לזה..... י
- התהליך של התורה לקח אלפיים שנה כי בנפש חייבים לעבור תהליך..... י
- במצרים לא יכולנו לצאת היום לא רוצים לצאת..... יא
- פרעה לא נתן לדעת להתפשט כלל..... יא
- צריכים לדעת שצריכים את הקב"ה בכל המ"ט שערי טומאה..... יא
- החכמה בינה ודעת מוכנים וצריכים רק את הרצון..... יא
- בניסן נברא העולם הרוחני ובתשרי העולם הגשמי..... יב
- אברהם אבינו היה הראשון שהתחיל לחפש את הקב"ה..... יב
- עיקר הבריאה הוא לחיות עם הקב"ה..... יב
- עיקר הבריאה היה בגין דישתמודעון ליה..... יב
- בקידוש אנו עוברים שתי חלקים בריאת העולם הגשמי ואחרי זה הרוחני..... יב
- עד שלא ניתנה התורה היה העולם תוהו ובוהו..... יג
- אברהם אבינו בנה בחזרה את הבינה ואת הדעת..... יג
- כשעולה לך מידה צריכים לשתוק ולהבליג..... יג
- התהליך של קבלת התורה התחיל מאברהם אבינו..... יג
- יש דעת העליון ויש דעת התחתון..... יג
- אברהם אבינו ביטל את עצמו לגמרי להקב"ה..... יד
- דעת נקרא המשכה עד עולם הזה..... יד
- יש דעת לפני ההתגלות ויש דעת בהתגלות..... יד
- קבלנו את התורה בעזרה גשמית כדי שנוכל לקיימו..... יד
- אדם שנמצא בגלות הסיבה כי אין לו דעת..... טו
- שיעור ג'**..... טז
- אדם שיש לו דעת הוא אחד עם הקב"ה..... טז
- לסבול משעבוד תלוי בדעת שלך..... טז
- דווקא מדברים שלא מסתדרים מגיעים להקב"ה בכל דבר..... טז
- כל זמן שאנו לא מכירים את הקב"ה חסר בחידוש של העולם..... טז
- היו כאלו שכפרו בעיקר ואמרו שהעולם קדמון הוא..... יז
- כשיש מופתים זה מראה על חידוש העולם..... יז
- הקב"ה מחדש את העולם כל הזמן מחדש..... יז
- ענין יציאת מצרים היה חידוש העולם..... יז

- יציאת מצרים שייך לכל הדורות שאחרי זה יז
- על ידי התורה ושבת ומצות מגיעים לדעת יח
- הקב"ה התאוה שיהיה לו דירה בתחתונים יח
- היו צדיקים שהצליחו לפרסם את הקב"ה במקומות הכי נמוכים יח
- בריאה נקרא כשזה מושלם מכל הבחינות יח
- אדם נולד עם דעת ובמשך השנים זה מתפשט לכל האיברים שלו יח
- בליל התקדש החג קבלנו כבר גדלות שני יט
- אנחנו נכנסים למצרים כדי לצאת משם יט
- זכר למעשה בראשית הוא מצד הבורא ולא מצד הנבראים יט
- סערת רגשיות גונבים לנו את המוחין יט
- ההתגלות של הקב"ה היה רק אחרי יציאת מצרים כ
- כל מיצר הוא הזדמנות להגיע להקב"ה כ
- השאלה האם אנו מתייחסים למלכו של עולם או לאדם בעצמו כ
- על אמונה אין מחקרים וצריכים להאמין בהקב"ה כ
- דווקא על ידי החסר אונים מגיעים להקב"ה כא
- חשבו שאנחנו עצמאיים ומהיום יש לנו מלכות כא
- שיעור ד'** **כב**
- יש דעת חיצוני ודעת שכלי כב
- לפעמים הדעת דק ומאוד ונשאיר בשכל ולא מגיע לדיבור כב
- דעת הנעלם נקרא הפנמה שזה בגיל בר מעוה כב
- הקב"ה לא נתן לנו דעת בשביל ידע וטכני כב
- כמה הבדלים בין צדקה בפועל לצדקה של דעת כב
- ברוחני יש לאדם הרבה יותר חיבור מגשמי כג
- יש קשר חיצוני ויש קשר פנימי כג
- העיקר הוא לייחס כל דבר להקב"ה כג
- הכוח לחשוב על הקב"ה לא היה עד אחרי יציאת מצרים כג
- צריכים לאזן בין חסד לגבורה כג
- העיקר להיות בעולם ולא להיות בו כד
- העיקר לעשות חיבור מכל מקום וזמן להקב"ה כד
- אנחנו רוצים להתחבר לדור הקודם כד
- עד יציאת מצרים עסקו בטכני ומעשי כד

- כה.....חידוש העולם קרה בקבלת התורה.
 כה.....קטן לא יכול לעשות שום דבר.
 כה.....יש נקודה תחתונה ונקודה עליונה.
 כה.....יש אנשים שבגיל מבוגר מאוד עוד עסוקים בטכני.
 כה.....העיקר הוא החיבור והמיזוג בין המידות הפכיות.
 כו.....לא צריכים רק לחבר אלא גם למזג.
 כו.....יש אנשים שמצות עשה מאיימים עליהם.
 כו.....יש אנשים שמצות לא תעשה מאיימים עליהם.
 כו.....מי שמצליח לעשות מיזוג הגיע לתכלית.
 כז.....טעם למה התורה נשארה תמימה תמיד.
 כז.....התורה והמצוות נותנים לנו כוח לחפש עוד חסד שיש בעולם.
 כז.....העיקר הוא לכלול החסד והגבורה ביחד.

פרשת שפוט

שיעור א'

יום ו' יג' טבת פרשת ויחי

אדם יכול להיות בגאולה והוא בגלות

איתא במאור עינים (המשך ד"ה ויקם מלך חדש). הסברנו שאדם יכול להיות בגלות בפועל אבל במוח הוא לא בגלות, ואדם יכול להיות בפועל בגאולה ובמוח הוא נמצא בגלות, א"כ אדם איפה שרק נמצא ובאיזה שהוא נמצא ובאיזה זמן שהוא נמצא הכל תלוי לפי האדם בעצמו, דעת קניית מה חסרת דעת חסרת מה קניית, ולא רק מה קניית אלא אדם מרגיש את עצמו בגלות.

צריכים לדעת שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד

אך, דנוע סוד גלות מצרים הוא, כי הדעת היה בגלות. דעת זה מודעות אמונה ובחירה לאיזה סוג דעת לבחור, וגם דעת הוא להיות אחד עם הקב"ה, אנו אומרים שמע ישראל די אלוקינו די אחד אנחנו צריכים לכוון שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, כשלוששים את התפילין אנו אומרים שהקב"ה הוא יחיד והוא תקיף ובעל היכולת והכוחות כולם וזה נקרא שהוא גם מיוחד. אחד נקרא שכאן בעולם הזה כל מה שיש בתוכו נשלט על ידי הקב"ה בעצמו ולא ח"ו על ידי מישהו אחר, ואם אתה חושב שיש עוד אחד כזה וע"ז התשובה שהוא ג"כ יחיד כאן בעולם הזה יש אני ואתה היום ומחר ואדם עוד מסתדר לבד, ולפעמים יש דברים שמשתנים ואנשים חושבים שזה כישוף או כוח אחר ח"ו וע"ז צריכים אנו לדעת שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, וכמו שרבי חנינא בן דוסא אמר למכשפים שאין עוד מלבדו דהיינו אף אחד לא יכול לעשות שום דבר עם הקב"ה לא מסכים לזה.

אם אצלך יש נסתמו עיניהם ולבם זה מגיע עד התורה

וזה היה במצרים, כי כל זמן שיעקב אבינו היה עוד חי הכניס להם שיש בורא ומנהיג לבירה ועוד לא היה קושי השעבוד, וברגע שיעקב אבינו נפטר אז נסתמו עיניהם ולבם ומאז כבר לא היה להם את המהלך הנ"ל שיש הקב"ה שמשגיח בפרטות ממש, השפ"א מסביר אדם צריך לדעת כל דבר שהוא עושה זה משפיע על כל העולם כולו, אם אצלך יש מצב של נסתמו עיניהם ולבם זה מגיע עד התורה, למה פרשה זו סתומה כי נסתמו עיניהם ולבם של ישראל, דהיינו זה משפיע לא רק עליך אלא על כל הסביבה שלך ועל כל העולם כולו, ואם לך אין כרגע מוחין אתה סוגר את כל הסביבה שלך.

אדם שלוקח כל דבר למינוף נמצא בגאולה

ולהגיע לכל הנ"ל, הוא רק אדם שחי אחד עם הקב"ה ויודע שהוא לא שכח אותו כלל, ואם הוא שם הקב"ה בכוונה שם אותו שם ונותן לו את הכוח להיות שם, ואף אחד בעולם לא יכול לעזור לו רק הקב"ה והוא אחד יחיד ומיוחד, מיוחד נקרא אפילו שאתה לא רואה איך יוצאים משם ומה התכלית שלך שם אבל הקב"ה יש לו את הדרכים שלו איך לעזור לך בכל מקום, ואדם צריך לדעת שהוא לא יכול לחשב אותם וזה רק הקב"ה ואז אדם לא בגלות אלא בגאולה, כי אז אדם לוקח כל דבר למינוף ולא ח"ו להיפוך.

יעקב אבינו הכיר את הקב"ה במקומות נמוכים מאוד

וזה ויחי יעקב בארץ מצרים יעקב אבינו בעצם פחד להיות שם, אבל ברגע שראה שדווקא מכאלו מקומות נמוכים שם הוא מתחיל עבודה מחדש, ואז היה ויחי יעקב הוא התחיל לחיות שם עם חיות דקדושה, והגיע להכרה שאין כזה דבר אדם שלא ימצא שם נקודה של עבודה, דהיינו אפילו שאתה לא מבין ולא משיג אלא אתה מאמין ואתה יודע שאתה חלק אלוך ממעל ממש ויש לך את הכוחות להגיע לזה.

אדם שעובר כאב מגלה איזה כוחות גדולים יש לו

כתוב להודיע לבני אדם גבורותיו ומלכותו בכל משלה, בפשטות לומדים שהקב"ה הודיע לבני האדם את הגבורה שלו, אבל **הלעכוויטשער זי"ע** אומר שאדם צריך לדעת ברגע שהוא עובר מעברים וכאבים שהוא יידע שיש לו כוחות גדולים לעבור את כל זה ואת זה הקב"ה מודיע לו בעצמו איזה כוחות יש לו, ודווקא מיצרו גדול אז אתה גדול מחבירו, וממילא ומלכותו בכל משלה שצריכים אנו לפרסם את הקב"ה בכל מקום כמה שיותר.

כשכל בני יעקב נפטרו התחיל קושי השעבוד

דהיינו יעקב אבינו ירד לשם וראה שגם שם אפשר לעבוד את הקב"ה וממילא התחיל לחיות שם ויחי יעקב בארץ מצרים, אבל זה היה רק כשיעקב היה עוד חי אבל אחרי זה היה נסתמו עיניהם ולבם של ישראל, וכל זמן שאחד משבטי י-ה היו חיים עוד לא היה קושי השעבוד כלל, וברגע שכולם הלכו אז התחיל קושי השעבוד, וזה אמר משה רבינו והן לא יאמינו לי.

אדם צריך לדעת מה הקב"ה רוצה ומה המהלך שלו

וא"כ במצרים הדעת היה בגלות, אבל כדי לצאת משם לא מספיק שיהיה לך דעת אלא צריכים ג"כ אמונה שזה המהלך, **דכתיב דע את אלוךי אביך ועבדוהו**, דבר ראשון אדם צריך דעת לדעת מה הקב"ה רוצה כאן ומה המהלך שלו, ובזה נכנסים לאמונה כי לחיות באמונה זה עבודה גדולה מאוד, כי זה נגד טבע האדם שהוא עושה מדבר פועל ומנהיג, ובשביל להיכנס לעבודה נכון שאין לזה טעם וריח הבנה והשגה אבל יש שם מודעות מה זה אמונה, דהיינו מה אנחנו רוצים שתגיע עם אמונה.

צריכים לדעת אפילו במצב של הפוך על הפוך שזה מהקב"ה

והיינו **שצריך לידע כי יש בורא ב"ה**. וכמבואר בהמשך, שידע שכל כוחותיו וחיותו הוא הבורא ב"ה, שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, והוא יתברך מנענע כל הכוחות שלו, והקב"ה יכול לשנות דברים ג"כ, ורק לאחר ידיעה זו שייך ועבדוהו, ואפילו שזה הפוך על הפוך ואז הוא מאמין זה נותן לו הרבה יותר בהירות בהקב"ה מאשר מצב שהולך לך ואז יתכן שאתה תגנוב משהו לעצמך, וכשזה לא מסתדר לך אז מצד אחד זה בעל כרחך אתה חי ומצד שני אי אפשר להחזיק שם מעמד מדי הרבה אם הוא חי עם הקב"ה.

לפני זה היה להם דעת ואחר שנסתמו הלך להם הדעת

וזה היה גלות מצרים, ובעצם לא השתנה שום דבר במשך כל התקופה שהיו שם, ורק מה השתנה הדעת, לפני זה היה להם הדעת ואז עיניהם ולבם ראו כל דבר, ואחרי שנפטר יעקב

אבינו אז נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת מהשעבוד, שהם לא ידעו מהבורא ב"ה, שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם ושהוא יכול לשנות דברים, ואז אפילו עבד לא היה יכול לברוח משם, וזה נקרא גלות הדעת, וזה אמר פרעה מי הוי-ה אשר אשמע בקולו, ולא רק שהאמין בכשפים אלא הוא בעצמו היה ג"כ מכשף גדול, ואנחנו צריכים לדעת שגם הכשפים הגדולים בלי שהקב"ה יסכים זה לא יהיה כלל.

להוציא מצרים מבני ישראל זה מאוד קשה

ובפרשת בא כותב: ולכן, כשרצה השי"ת לגאול את עמו בני ישראל ממצרים, שיהיה להם הדעת האמיתי, ולהורות כי ד' הוא האלוקים, שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם. וכל זמן שאנחנו לא חיים את זה מאוד קשה להחזיק מעמד, כי להוציא בני ישראל ממצרים זה כולם לעומת להוציא מצרים מהם, דהיינו היו צריכים להכניס להם את הדעת.

אין הקב"ה עושה ניסים למכחישים אותו

ועכשיו הולך להסביר שכתוב בים הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, לכאורה הרי מצרים כבר לא שולט עליהם ויצאו משם ולמה קוראים להם עובדי ע"ז, ולכן על הים היה קטרוג הללו עובדי עבודה זרה וכו', וחלילה לומר ח"ו שישאלו היו אז עובדי עבודה זרה, שאם כן לא היה השי"ת עושה להם ניסים גדולים כל כך, כי קודשא ב"ה לא עביד ניסא לשקרי ח"ו. אין הקב"ה עושה ניסים למכחישים אותו.

חשבו על כל דבר שזה עבודה זרה ולא עבודת ד'

אלא בעצם האמינו שיש הקב"ה בעולם, אבל עד כדי כך שאין אדם זוקף אצבעו למטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה וזה כולל גם את המצרים את זה הם לא האמינו כלל, א"כ כל דבר שעשו הם חשבו שזה עבודה זרה ולא עבודת ד' כלל, וזה היה הקטרוג בים, ולא שח"ו עבדו עבודה זרה והשתחוו לפסלים וכדומה, אלא רק הוא כמו שאמרו חז"ל כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוקי, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוקי. האם משום שהוא גר בחוץ לארץ ממילא אין לו אלוקי.

העיקר הוא לקשר כל דבר להקב"ה

כי מרגלא דהרב בעש"ט נבג"מ זכותו יעמוד לנו, על מה שכתוב וסרתם ועבדתם אלוקים אחרים, תיכף כשסרתם מאת ד', ואתה חושב שזה מקרה ואתה חושב שזה השני ואתה חי ששכחו אותך, מיד ועבדתם אלוקים אחרים. וזה כאילו שאתה חי שיש כוח אחר בעולם. וזה דע את אלוקי אביך ועבדהו בכל דרכיך דעהו, דרך הבעש"ט הוא שכל מעשיך יהיה לשם שמים, לקשר כל דבר להקב"ה ושהכל מגיע מאתו יתברך.

אדם שלא מייחס כוחותיו להשי"ת עובר עבודה זרה

כי זהו עיקר הדעת, לידע שכל כוחותיו וחיותו הוא הבורא ב"ה, וזה אחד לדעת שאין עוד אחד חוץ מהקב"ה, שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, דהיינו שהוא יחיד ואין עוד מלבדו, והוא יתברך מנענע כל הכוחות שלו. וכל מה שקורה כאן הוא מכוח של הקב"ה. ותיכף כשסר מדעת זה, ולא חי שכל דבר זה הקב"ה, נעשה כאילו עובד אלוקים אחרים. כלומר, שעצם זה שאינו מייחס את כל כוחותיו להשי"ת, הרי זה כמו שתולה שיש לו כוחות

אחרים זולת הבורא ב"ה, ושאינן לו דעת זה, שכל הכוחות שלו הוא הבורא ב"ה. וברגע שזה לא מסתדר לך קשה לך מאוד לקבל את זה, והעיקר לדעת שהכל מגיע מאת הקב"ה.

דווקא במצב של מסכנות שם הקב"ה נמצא

כתוב חכמת המוסכן בזויה היא, הכוונה הוא שכל החכמה הוא דווקא כשאתה מגיע למצב של מסכנות ואז בוזו י-ה שם הקב"ה נמצא, וצריכים לחיות שהקב"ה נותן לך את זה שזה אחד והוא נותן לך את הכוחות לכל זה שזה יחיד והוא גם יכול לשנות לך דברים שזה מיוחד, ובעצם הוא רוצה למנף לך כל דבר מה שיש לך למקומות הרבה יותר גבוהים. מסופר על הקדושת לוי כשנסע פעם ראשונה להמגיד ממעזריטש זי"ע וכשחזר שאלו אותו מה למדת שם, וענה שיש הקב"ה בעולם, ואז כולם צחקו עליו הרי גם השפחה יודעת זאת, וענה להם היא אומרת כן ואני יודעת זאת בליבי באמת.

אדם שחיו עם אמונה זה נקרא יציאת מצרים

ר' אשר היה אומר שיש געפלאפעלט און אמונה ויש געלעבט אין אמונה, השאלה האם אתה חי את זה או לא, אדם שחי עם אמונה זה נקרא יציאת מצרים, בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, וברגע שאדם חי ויודע שמצרים זה מי הויה-ה אשר אשמע בקולו אז בזה הוא יצא ממצרים. וברגע שאדם שוכח את השגחה פרטית אז הוא נמצא במצרים.

חדר בארץ ישראל נקרא שחי עם הקב"ה

והנה, אדם זה שמאמין שכל כוחותיו מהשי"ת, ולא רק כוחותיו הרוחניים אלא גם אלו הכוחות הגשמיים, ולא רק זה אלא הוא יודע שכל דבר שמשנתנה הכל הוא מאת הקב"ה, מבין ממילא, שגם ענייני הארציות כולם הם אלוקותו ית', וזה כל הדר בארץ ישראל כי אנחנו צריכים להגיע למצב של ומלאה הארץ דעת את ד', דהיינו צריכים לחיות בארץ כמו ישראל כמו יהודי, דהיינו לדעת שגם הארציות מגיע מאת הקב"ה, וזהו כל הדר בארץ ישראל כו', רצה לומר, אדם זה שיודע שכל כוחותיו מהשי"ת, וממילא, יודע שהארציות שלו הוא גם כן ישראל, כראוי לאיש הישראלי.

כל האידישקייט הוא סביב זה לחיות עם הקב"ה

המאור עינים משתמש הרבה בלשון הזה הנהגה הישראלית, דהיינו שכל האידישקייט מסתובבת סביב זה האם אתה חי עם הקב"ה או לא, דהיינו אדם שחי שהקב"ה מנהיג אותו אז דומה כמי שיש לו אלוקי, להיות לו הדעת הנ"ל, אז דומה כמי שיש לו אלוקי. כי אנחנו רק אדם אך אנך ולא ידעתך הנך אחד בכל הדמיונות, מה שאנחנו יכולים להגיע הוא רק דמיון, כי אדם הוא באמת דמיון הוא חושב שיש לו כוחות וחושב שהוא יכול כל דבר וחושב שהוא מציאות בפני עצמו, והקב"ה שהוא המציאות האמיתי אותו אי אפשר להשיג רק בדמיון לבד, ומה שאתה חושב על הקב"ה שהוא דמיון אתה צריך לדעת שהוא מציאות, ומה שאתה חושב על עצמך שאתה מציאות אתה צריך לדעת שזה רק דמיון ולא מציאות כלל, והקב"ה שהוא הדמיון הוא המציאות האמיתי.

אדם שחיו לא מחובר להקב"ה נקרא עובד עבודה זרה

משא"כ הדר בחוץ לארץ, שהוא חוץ לגבול הקדושה, שאין לו הדעת הנ"ל, אז דומה כמי שאין אלוקי. וזה נקרא עבודה זרה. ויש כמה דרגות בעבודה זרה, יש מצב להשתחוות לפסל ממש ולתת את הכוח למישהו אחר, ויש עבודה זרה מצב זה לבד שאתה לא מחובר זה כבר דומה כמי שאין לו אלוקי, דהיינו בעצם יש לו אלוקי אלא ברגע שהוא לא מפנים ולא מחבר כל דבר להקב"ה אז דומה כמי שאין לו אלוקי.

גלות מצרים הוא בדעת ובחשיבה

ולכן אז במצרים, שהיה הדעת בגלות, דהיינו מצרים זה לא המקום שאתה נמצא בו ולא הזמן שאתה נמצא בו, אלא גלות מצרים הוא בדעת שלך ובחשיבה שלך, ואז היה הדעת בגלות היינו שלא ידעו שהקב"ה הוא אחד, ולא ידעו שהוא יחיד והוא יכול לשנות דברים, על כן היה קטרוג אלו ואלו עובדי עבודה זרה. אבל לא חס וחלילה, שעבדו עבודה זרה ממש. אלא זה עצמו שאתה לא מחובר להקב"ה דהיינו אתה לא חי שזה עבודת ד' אלא עבודה זרה, דהיינו שלא כיוונו לעבוד עבודה זרה ממש, יהודי איפה שלא יהיה תמיד יש לו נקודה של אמונה, שבעצם רוצים לקחת ממנו את כל האידשקייט שלו ורוצים שהוא ימסור את נפשו בשביל הקב"ה.

כשאומרים לאדם לדרוך על ספר תורה יוצא אז הנקודה הפנימיות שלו

ויהודי תמיד יהיה מוכן למסור נפשו להקב"ה בכל מקום שרק יהיה ולא יותר על זה כלל, וזה שבדברים אחרים הוא ממשיד לחיות כאילו שלא קרה שום דבר, הסיבה לכך הוא שחושב שיכול להישאר יהודי הלאה ולא יקרה לו שום דבר, וממילא הוא לא מקיים מצות עשה ולא תעשה, ואת החשיבה שיש שכל דבר בעולם הוא מקרה כי הוא חושב שהוא יכול עדיין להישאר יהודי וללכת הלאה, וברגע שמבקשים ממנו לכפור ולדרוך על ספר תורה, אז פתאום יוצא החוצה הנקודה הפנימיות והוא בורח החוצה והוא מוכן אפילו להישרף על קידוש השם בשביל זה.

אדם שחיו עם הכישלונות והאפסיות שלו יראה יותר אלוקי בכל דבר

ולכאורה למה כדי לעשות מצות עשה ולא תעשה הוא לא מוכן להיהרג על זה ולמה על לכפור באלוקי ישראל הוא מוכן למסור אפילו את נפשו, אלא הכוונה הוא לא שהוא לא נמצא אלא הוא נמצא אלא הוא חושב שיכול להיות יהודי גם ככה, וברגע שאדם מכניס את הדעת בכל רגע שויתי ד' לנגדי תמיד, ר' אשר היה אומר מבשרי אחזה אלוקי דהיינו ככל שאדם חי את הכישלון שלו ואת האפסיות שלו אז הוא יראה יותר אלוקי בכל דבר, וכדי לחיות את זה צריכים עבודה דהיינו לחיות שאתה בעצם מצרים ואם אתה לא שם אז וידעת כי אני ד' המוציא אתכם מארץ מצרים.

אדם שלא חי עם הקב"ה תמיד ירצה עוד

א"כ וידעת זה ידיעה וזה שאני לא שם כרגע אז זה תלוי כי אני ד' ואז המוציא אתכם מארץ מצרים, וברגע שאין שם אני ד' אז יכול להיות לך הכל אבל בעצם אין לך כלום, וברגע שאדם חי כוחי ועוצם ידי אז כל מה שיש לו זה לא מספיק אף פעם ותמיד ירצה עוד, ואז בעצם לא נהנה משום דבר, ובזה תלוי כל האידשקייט.

שיעור ב'

יום א' טו' טבת

יש בריאת העולם הגשמי ובריאת העולם הרוחני

איתא במאור עינים (המשך ד"ה ויקם מלך חדש). יש שלושה שלבים בבריאת העולם, בריאת העולם הגשמי שזה היה בששת ימי בראשית שאז היה אלפיים שנה תוהו ובוהו, ואח"כ שלב שני הוא בריאת העולם הרוחני שזה היה ביציאת מצרים שזה אלפיים שנה תורה, ואח"כ יש תכלית הבריאה שזה אלפיים שנה משיח, כי תכלית הבריאה הוא יכירו וידעו כל יושבי תבל, בתחילת הבריאה לקח אלפיים שנה עד שהגיעו לתורה, כי דרך ארץ קדמה לתורה ובלי דרך ארץ לפני זה אי אפשר לקבל את התורה, וממילא זה היה עולם שלם עד שיוכלו לקבל את התורה, ומאברהם אבינו התחיל אלפיים שנה של התורה.

היום המידות הם במצרים ולא הדעת

בראשית ברא אלוקים בראשית הוא בחכמתא, אורייתא מחכמתא נפקות, עד אז היה רק נקודה של חכמה ומאז התחיל הנקודה של בינה, עד שיצא הדעת שזה היה בזמן מצרים, כל זמן שאין דעת יש גלות מצרים וברגע שהוציאו את הדעת מהגלות אז נהיה גאולה, וידעת כי אני ד' המוציא אתכם מארץ מצרים, המוציא אתכם הכוונה שהוצאתי את הדעת שלכם ממצרים, מאז ועד היום המידות הם במצרים, לקח אלפיים שנה לגאול את הדעת ועכשיו זה ימות המשיח שהמידות הם בגלות, דהיינו עצלות הדעת היום מי שרוצה לדעת יכול לדעת, במצרים אפילו שרצו לדעת לא היה מציאות לדעת שום דבר, ואם מישהו רצה אז דרך אחרת לא היה מציאות שבעולם ללכת לכיוון אחרת, והיו צריכים שהקב"ה יביא להם הדעת.

אדם ששוכח מהקב"ה עריכים להחזירו למצרים

לפני יציאת בני ישראל ממצרים היה מצב של מ"ט שערי טומאה והקב"ה היה חייב להביא להם דעת ולצאת משם, דעת זה דע את אלוקי אביך ועבדוהו שזה לדעת בכל דבר שהכל מאת הקב"ה, עיקר הדעת הוא תכלית הידיעה הוא לדעת שאינו יודע, ואז היה מצב לצאת ממצרים ועד אז שלא אמרו להם שדעת זה הקב"ה לא היה מצב כלל לצאת ממצרים, וברגע שיצאו ממצרים שאז הגיעו למצב של וידעתם כי אני ד' המוציא אתכם מארץ מצרים, וברגע שאדם שוכח שהוא במצרים חייבים להכניסו עוד פעם במצרים, אבל לא מצרים שהוא לא יכול לצאת משם אלא מצרים של עצלות הדעת שלא רוצה לצאת משם, פעם היה מצב שלא יכולת לצאת ממצרים היום אפשר לצאת רק יש מצב של עצלות הדעת ולא רוצים לצאת ממצרים כי טוב לך שם, תולעת שנכנסה לחזרת חושבת שאין יותר מתוק מזה בכל העולם.

העיקר לאחד החכמה והבינה ואז להגיע לדעת

כל זמן שהיינו במצרים אפילו שלא רצינו להיות שם לא עזר לנו שום דבר בעולם, כי הדעת היה במצרים, מהות הדעת הוא התודעה של האדם באופן ברור ומוחלט. דהנה, סדר התודעה של האדם מחולק לחכמה בינה ודעת, כמבואר בליקוטים **כי השכל של אדם, כשמשכיל איזה דבר בחכמתו**, אבל בחכמה זה מתחלף ועובר הלאה עד שזה לא נכנס לבינה ששם שואלים שאלות, ואיפה שיש בינה יש סתירה ואפשר לומר ככה ואפשר לומר ככה עד שמגיע למסקנא בעניין, **הבינה שבאדם מתעורר תיכף, וקיימא לשאלה על הדבר ההוא, לסתור דבר**

חכמה וראיה שהשכיל, כי מסטרהא דינין מתערין, עד שמבין דבר מתוך דבר, ונולד הדעת הנכון ומכריע ביניהם, שיעמוד שניהם על מכונו. וברגע שאדם מחליט שזה המהלך עד נולד הדעת הנכון והמכריע ביניהם. וזה נקרא שהחכמה והבינה התאחדו והרכבת יצאה לדרך.

אדם צריך לדעת בשביל מה הוא קם בבוקר

נמצא, מהות הדעת, הוא, התודעה הברורה והמוחלטת, הנקבעת אצל האדם בחוזק ובבהירות לאחר כל הספיקות והצדדים. והסדר הוא, שכתוצאה מההחלטה הברורה, בא האדם לתענוג, כל זמן שאין לאדם את הספיקות כן ולא אין לו שום תענוג בעולם, אני תמיד אומר אדם שקם בבוקר צריך להיות לו ברור בשביל מה הוא קם, אם הוא קם בשביל גם גם וגם אז הוא לא קם בשביל שום דבר, אדם צריך לבדוק בשורש הנפש שלו בשביל מה הוא קם בבוקר וזה מביא לו תענוג, וברגע שיש לו תענוג ואז, מתענג האדם בדבר חכמה היא, אחר שהכינו על מכונו, ואוהב ומתקשר בו.

אדם שלא יודע מה הוא רוצה נמצא בגלות

כל זמן שלא ברור לך מה אתה רוצה אז אתה בעצמך בגלות, וברגע שברור לך ויש לך תענוג הסיבה לכך הוא כי יש לך דעת ברור בעניין, נמצא, מהות הדעת הוא הידיעה הברורה והמוחלטת, והתענוג וההתקשרות הוא התוצאה של הדעת. ובעבודת השי"ת, מהות הדעת הוא, מוחלט נקרא אדם צריך לדעת מה המטרה שלו בעבודת השם, המטרה הוא לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, הרמח"ל אומר יסוד החסידות ושורש העבודה הוא להתענג על ד', עיקר התענוג אמור להיות להפעיל את הדעת לכל מה שהוא צריך, לראות בכל פעולה שהוא עושה שזה מאת המסבב כל הסיבות, עילות העילות עד אין סוף ב"ה, בכל דרכיך דעהו דע ברגע שהפעלת את הדעת שלך אז ועבדוהו אז הגעת לעבודת השם יתברך.

הדעת נמצא אלא אדם לא רוצה אלא שחוא מתעצל להגיע לזה

והדעת הוא שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, ובעבודת השי"ת, מהות הדעת הוא, הידיעה המוחלטת והברורה בהנהגת השי"ת, שמלא כל הארץ כבודו, הוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, ואין עוד מלבדו, ולית אתר פנוי מיניה. ולפני יציאת מצרים אפילו שרצית להפעיל את הדעת לא היה כזה מצב והיה רק יחידי סגולה שיוכלו לעשות את זה, אברהם אבינו היה הראשון שהפעיל את הדעת שזה מגיע מבינה שזה להתבונן שיש מנהיג לבירה, ודעת מגיע עד לתורה, ובאותו זמן התחיל מלחמות בין מלכים, היה עשו היה שבטי י-ה, ואז הגיע התורה שאז הדעת יצא מהגלות, ועכשיו המידות הם בגלות שזה בחינת משיח, שיהיה ומלאה ארץ דעה את ד', ובכל ארציות אפילו מקום הכי נמוך מבטן שאול שועתי אליך, דהיינו הדעת נמצא או שהוא לא רוצה או שהוא מתעצל או שבכוונה הוא משבש את הדעת, לא שאין לו את הדעת אלא הוא לא רוצה את הדעת, וברגע שאדם מפעיל את הדעת אז משם יתפרדו כל פועלי און ובזה מפרקים את המידות.

התהליך של התורה לקח אלפיים שנה כי בנפש חייבים לעבור תהליך

מאברהם אבינו התחיל אלפיים שנה של תורה, אבל אז זה רק התחיל כי נפש חייב לעבור תהליך זה לא משהו שלוקח מיד, ולמעשה הדעת זה נמצא אצל כל אחד רק השאלה מה חשוב לך ומה לא, הבעל התניא אומר תיקח יהודי שאף פעם לא שמר על תורה ומצוות ותגיד שידרוך על ספר תורה ושיכפור באלוקי ישראל אז הוא לא יהיה מסוגל לעשותו ואז פתאום יוצא לו

משהו פנימי שלא ידע מזה כלל. כי הנקודה הפנימיות ואת הרצון להיות יהודי לא נפגם אף פעם, וממילא הוא יהיה מוכן למסור את נפשו על זה, משא"כ בדברים אחרים הוא חושב שזה לא בדיוק הכיוון שלי וממילא הוא לא רוצה אבל אינו הכוונה שהוא לא יכול להפעיל את הדעת.

במצרים לא יכולנו לצאת היום לא רוצים לצאת

ובשיעור בבוקר כל יום אנחנו מקבלים דעת ומודעות ובוזה אנו מפעילים את הבינה ואת החכמה, וזה בכל יום ויום ובכל דור ודור צריכים אנו לראות כאילו הוא יצא ממצרים, כשהיינו במצרים אפילו שרצינו לצאת לא יכולנו כלל לצאת משם, ועכשיו אנו יכולים רק אנחנו לא רוצים והעיקר כן לרצות לצאת משם, א"כ כל פעולה שאנחנו עושים אם זה בתפילה אם זה בלימוד ועובדים את הקב"ה בזה אנו יוצאים ממצרים, איתכפייא סטרא אחרא בהאי עלמא איתכפייא סטרא אחרא בעלמא דאתי, ומאז יציאת מצרים יצא הדעת מגלות, פרעה שלט על הדעת ואמר מי ד' אשר אשמע בקולו וכפר בעיקר והאמין בכשפים, אז הקב"ה הראה לו שגם הכשפים שאין עוד מלבדו.

פרעה לא נתן לדעת להתפשט כלל

וכמו שמסופר על רבי חנינא בן דוסא שאמר למכשף אם הקב"ה רוצה זה יהיה ואם הוא לא רוצה זה לא יהיה, דהיינו אדם צריך לדעת שאין עוד מלבדו וכל דבר מגיע מאת הקב"ה. דהיינו אנחנו צריכים לדעת שהיום הדעת הוא בגלות, דהיינו במצרים אפילו שרצינו לדעת לא היה מציאות לדעת, והיום אפילו שאנו יכולים לדעת אנחנו לא רוצים לדעת, במצרים לא יכולנו לדעת כי הקליפה ישב על העורף ולא נתן לדעת להתפשט. וא"כ למה הקב"ה חיכה אתנו עד שהגענו למצב של מ"ט שערי טומאה?

צריכים לדעת שצריכים את הקב"ה בכל המ"ט שערי טומאה

אלא מסביר הבעש"ט שעיקר הדעת הוא דע את אלוקי אביך ועבדוהו כל דבר זה הקב"ה, כל זמן שאנחנו לא יודעים שהקב"ה חושב עושה ומדבר מנין שהקב"ה מתפלל אז אנחנו עוד במצרים, ואם הקב"ה היה מוציא אותנו במ' שערי טומאה אז היינו מסתובבים ואומרים מ' אני באמת צריך את הקב"ה אבל תשע אני מסתדר לבד, וברגע שהגענו למ"ט שערי טומאה אז אנחנו יודעים וידעתם כי אני ד' המוציא אתכם מארץ מצרים, וזה שאנחנו כבר לא שם זה הקב"ה שנתן לנו את הדעת, ואם אדם לא חי עם אני ד' אז חוזר למצרים מיד, אבל לא למצרים שאי אפשר לצאת משם אלא למצרים כזה שאנחנו לא רוצים לצאת משם.

החכמה בינה ודעת מוכנים וצריכים רק את הרצון

דהיינו היום העיקר זה הרצון, וברגע שאדם רוצה אז כל המערכת מוכנה, החכמה מוכן הבינה מוכן הדעת מוכן ומאדם מבקשים רק להפעיל אותו, וזה כמו אדם שיש לו בבית מכונת כביסה אבל אם הוא לא מפעיל אותו זה לא יעבוד כלל, וכן אם הוא לא יעשה מה שצריכים לעשות לשום אבקת כביסה ולהפעיל אותו להוציא מכונה להכניס מכונה שום דבר לא יקרה לבד ממילא, לפני זה היה אלפיים שנה תוהו אז המערכת עוד לא היה מוכנה כלל היה עולם אבל בלי דעת כלל.

בניסן נברא העולם הרוחני ובתשרי העולם הגשמי

הבית אהרן אומר שיש מחלוקת אם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, ומסביר שאין כאן שום מחלוקת, בתשרי נברא העולם הגשמי דהיינו בהמה חיות ועופות ואנשים, אבל חייבים לעבור תהליך דרך ארץ קדמה לתורה עד התורה שזה בריאת העולם הרוחני שזה היה רק בניסן שאז נברא העולם ברוחניות, ומאברהם אבינו התחיל תהליך של התורה שזה דעת.

אברהם אבינו היה הראשון שהתחיל לחפש את הקב"ה

הראשון שהתחיל להתבונן ולחפש את הקב"ה היה אברהם אבינו, אברהם אבינו נטל שכר כנגד כולם וכן הלאה יצחק יעקב עד השבטי י-ה ואז ירדו למצרים, והכל היה כדי שתעבדון את האלוקים על ההר הזה, עד שהגענו לתורה שזה אנכי ד' אלקיך שאנכי ר"ת אנא נפשי כתבית יהבית דהיינו אם אתה רוצה אתה יכול, ואז הגענו לשלימות הדעת. והעיקר שאדם ירצה לעשות ולהגיע, ובלי זה אי אפשר להתקדם לאף מקום.

עיקר הבריאה הוא לחיות עם הקב"ה

והנה, אז שהיה הדעת בגלות, לא היה בריאה כלל. והיה אז חוסר בעולם, והיה כאילו שהקב"ה לא ברא את העולם כלל, כי עיקר הבריאה הוא לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, וגם עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו, וכל זמן שעוד לא היה מצב של תהילתי יספרו ועוד לא היה עם שיעשו זאת אז עוד לא היה כלל בריאת העולם, דהיינו לא חברת את המנוע ולא הכנסת דלק למכונתו, וברגע שיצאנו ממצרים ואז הדעת יצא מגלות זהו עיקר הבריאה.

עיקר הבריאה היה בגין דישתמודעון ליה

אדם צריך להיות לו ברור בשביל מה ברא הקב"ה את העולם, **כי עיקר הבריאה היה בשביל דישתמודעון ליה, שייכירו אותו ויתברך,** דהיינו דעת קנית מה חסרת וברגע שהגעת למטרה ויש לך דעת אז לא חסר לך שום דבר, וברגע שאדם הולך לעשות עבירה הכוונה הוא שהוא חושב שהוא כוח לבד והוא יכול לעשות הכל, אין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות דהיינו שהוא מתנתק מהדעת, אבל ברגע שיש לך דעת אז דעת קנית מה חסרת אבל כשדעת חסרת יכול להיות שיש לך הכל אבל אין לך כלום.

בקידוש אנו עוברים שתי חלקים בריאת העולם הגשמי ואחרי זה הרוחני

אנו אומרים בקידוש פעם אחד זכר ליציאת מצרים ופעם אחד זכר למעשה בראשית, אבל לכאורה מה האמת יציאת מצרים או זכר למעשה בראשית? אלא בתשרי נברא העולם הגשמי וזה זכר למעשה בראשית אבל בניסן נברא העולם הרוחני שזה זכר ליציאת מצרים, העיקר בויכלו הוא לראות את הקב"ה שזה בריאת העולם הרוחני, א"כ כל שבוע בקידוש אנו עוברים שתי חלקים, קודם זכר למעשה בראשית כי העיקר בהתחלה הוא יכירו וידעו כל יושבי תבל ומלאה הארץ דעה את ד', ואח"כ זכר ליציאת מצרים שזה ברוחניות, וזה שבת שהקב"ה נתן לנו שהוא ממוצע והוא לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא, וע"י שיש לנו תורה שבת וצדיקים אז אנו מקבלים את הדעת, ואז אין לנו שום סיבה שלא יהיה לנו דעת. והעיקר לרצות את זה.

עד שלא ניתנה התורה היה העולם תוהו ובוהו

כי עיקר הבריאה היה בשביל דישתמודעון ליה, לדעת שיש הקב"ה בעולם, שיכירו אותו יתברך, וכשהיה הדעת בגלות, היה נחסר עיקר מטרת הבריאה, ולכן נחשב כמו שלא היה בריאה כלל, והיה העולם תוהו ובוהו. שית אלפי שנין הוי עלמא, שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה, שבלי התורה נחשב כמי שאין בריאה כלל. והוא כמו שאמרו רבותינו ז"ל: **שית אלפי שנין הוי עלמא, שני אלפים תהו, שני אלפים תורה.** ולכאורה, למה אמר על ב' אלפי שנה הראשונים שהיה העולם תוהו, הא כבר נברא העולם. אלא יכול להיות שיש אבל אין שם כלום, ולהנ"ל יבואר, **כי השני אלפים שנה קודם שניתנה התורה, היה העולם תוהו,** שלא היה עדיין הדעת בעולם. והוא כמו שכתוב אלה תולדות השמים והארץ, ראשי תיבות תהו, שעד שלא ניתנה תורה היה העולם בבחינת תוהו, שלא היה עדיין מי שיהא לו הדעת להכירו ית'.

אברהם אבינו בנה בחזרה את הבינה ואת הדעת

ואז הגיע אברהם אבינו שזה בהבראם והוא בנה בחזרה את הבינה ואת הדעת, עד אז היה רק בחינת בראשית שזה חכמה בלבד, ועולם בלי דעת ותורה הוא שום דבר, כי בלי תורה אז אדם הוא דקה מלאך ודקה גלח והוא משתנה כל הזמן. ועכשיו יש לנו בחירה שאין לנו בחירה ואין לנו דעת כלל, דהיינו קודם צריכים להגיע לתוהו ובוהו שלך ואז אפשר להגיע לתוהו ובוהו של הקדושה, ואז מגיעים לדעת להתקשר להקב"ה.

כשעולה לך מידה צריכים לשתוק ולהבליג

אבל לכאורה, איך שייך לומר שהיה העולם תוהו עד קבלת התורה, הא אברהם אבינו כבר קיים כל התורה, אלא נכון וזה תהליך שזה לוקח זמן עד שזה נהיה באמת, וכמו שחכמה לקח מתחילת בריאת העולם עד אברהם אבינו שזה היה אלפיים שנה, אותו דבר אברהם אבינו התחיל תהליך אבל זה לקח אלפיים שנה, ועכשיו אנחנו במצב של גלות המידות כי הדעת כבר גאלנו אותו קרבה אל נפשי גאלה נפשי זה המידות, וכל פעם שעולה לך מידה צריכים לשתוק ולהבליג וזה עבודה שלנו עם הדעת שיש לנו, עדיף ללכת לפעלד ולשתוק מאשר להשתמש בלי דעת כלל, ואין שום סיכוי בעולם להצליח בלי דעת.

התהליך של קבלת התורה התחיל מאברהם אבינו

כי אף שבזמנו של אברהם עדיין לא ניתנה התורה לעולם, מ"מ אמרו חז"ל שעד אברהם היה העולם תוהו ובוהו ומאברהם ואילך התחילו השני אלפים תורה, ומאז רק התחילו וזה היה תהליך שלם עד שזה נהיה באמת, וזה המשך אצל יצחק שאז היה לו ישמעאל ואח"כ יעקב שהיה לו מיטתו שלימה ואח"כ ירדו למצרים, אבל התהליך התחיל מאברהם אבינו, כמו שכתוב עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרותי וגו', ואמרו רבותינו ז"ל קיים אברהם אבינו ע"ה כל התורה עד שלא ניתנה. ולכאורה הלא אברהם קיים כבר את כל התורה כולה ואיך אתה אומר שנתנה את התורה רק בקבלת התורה ולא לפני זה.

יש דעת העליון ויש דעת התחתון

אלא יש דעת הנעלם ויש דעת הנגלה, דעת הנעלם זה דעת העליון, אברהם אבינו כבר הגיע מרוב קדושתו לדעת העליון ששם נמצא המקור של התורה וממילא קיים כבר את כל התורה

כולה עד שלא ניתנה, שאלו את הרה"ק רבי זושא זי"ע האם אתה יודע את הירושלמי, וענה אני יודע זאת מאיפה שהירושלמי יודע זאת. צדיקים כאלו הגיעו למקור של התורה בעצמו, אך הביאור בזה, שהנה, אמרו ז"ל, האבות הן הן המרכבה. היינו, שהיו בטלים לגמרי להשי"ת, כמו הסוס שהולך למקום שרצון הרוכב לילך שם, וכמו"כ, כשאדם הוא מרכבה לשמו הגדול, אינו הולך רק למקום שהשי"ת רוצה, שאינו עושה רק רצון השי"ת ולא רצון היצר הרע.

אברהם אבינו ביטל את עצמו לגמרי להקב"ה

וכמו דאיתא בנועם אלימלך וישלח את ידו ויקח את המאכלת, לכאורה למה כתוב וישלח ויקח, אלא אברהם אבינו כבר היה בטל לגמרי להקב"ה ובאמת רצון הקב"ה לא היה לשחוט את בנו יצחק, וממילא היה צריך לעשות וישלח שזה נגד רצונו יתברך כי באמת זה לא היה רצונו כלל. ומצד שני כתוב אצלו גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ומאיפה גילה זאת מירא וירץ זה עצמו שראה את עצמו רץ לשם מזה הגיע להלכה הנ"ל, דהיינו הוא ידע שכבר ביטל את עצמו לגמרי להקב"ה א"כ למה הוא רץ ובורח מהקב"ה, אלא שהכנסת אורחים גדול יותר מקבלת פני השכינה.

דעת נקרא המשכה עד עולם הזה

וקיימו את התורה כמו שהיתה עד שלא ניתנה, שלא נתגלית עדיין אל הדעת, והשיגוה כמו שהיא בשרשה, כי הם היו בדעת עליון. אבל זה הדעת, שזה התגלות עד למטה לעולם הזה זה עוד לא היה אז כלל, שהוא בחינת וא"ו המשכה אלינו, לא היה אז עדיין. דהיינו דעת שזה המשכה עד העולם הזה, את זה לא היה אז עדיין, עד שיצאו ממצרים ויצא הדעת מהגלות, ואז קבלו התורה. כפי שהיא נגלה בעולם הזה בבושים חומריים.

יש דעת לפני ההתגלות ויש דעת בהתגלות

ביאור הדברים, יש בחינת דעת עליון שזה דעת הנסתר שלפני ההתגלות, ודעת ההתגלות שהוא התגלות הדעת בזה העולם, והוא סוד הדעת הממוצע, ונקרא בסוד ו' הוא המשכה, שעל ידי זה נמשך שפע הבריאה, שהיה במחשבתו יתברך לגלות לתחתונים אלקותו בגין דישתמודעין ליה. אדם צריך להאמין שהקב"ה הוא ממלא כל עלמין וגוי כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה ובכל מקום שהקב"ה נמצא.

קבלנו את התורה בעזרה גשמית כדי שנוכל לקיימו

והנה, קיום המצוות לאחר קבלת התורה הוא כדי שכולם ידעו מהקב"ה, ואז קבלנו כל דבר בצורה גשמית למשל התפילין ואת המזוזות וכן הלאה, והאבות הקדושים קיבלו כל דבר דרך הביטול. כתוב על יעקב שלפני שהלך ללבן הלך לבית המדרש של שם ועבר, ולכאורה מה למד שם יותר ממה שלמד בבית של אבא שלו, אלא בבית יצחק אבינו כבר היה בבחינת קיים כבר את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, ואצל לבן היה צריך להסתיר את עצמו עוד פעם כמו שהיה לפני אברהם אבינו, ומשום הכי הלך אז לשם ועבר ואח"כ הלך לבית לבן.

אדם שנמצא בגלות הסיבה כי אין לו דעת

ועכשיו הולך להסביר בפרשיות הבאות מה זה גלות הדעת, אדם שנמצא בגלות הסיבה הוא כי אין לו דעת, וברגע שיש מצב של קרבה אל נפשי גאלה ואדם מרחיב את הדעת, ואז הוא מקבל את ישוב הדעת וממילא יש לו כוחות לגרש כל רע, ומשם יתפרדו כל פועלי און, ומה ההבדל בין גלות הדעת של מצרים והיום, אלא אז רצינו לצאת אבל לא יכולנו לצאת משם כלל, והיום אנחנו יכולים לצאת אבל אנחנו לא רוצים לצאת כלל, והיום לדאונינו גונבים לנו את הדעת כל הזמן, אבל בשנייה אחד שאנחנו רוצים לצאת אנו יכולים ואנחנו צריכים רק לרצות לעשות את זה. וברגע שאנו יוצאים אז קרבה אל נפשי גאלה ואז דעת קנית מה חסרת ואז לא יחסר לכם שום דבר לא בגשמיות ולא ברוחניות, כי מאן דאית ביה יראה לית ביה חוסר.

שיעור ג'

יום ב' טז' טבת

אדם שיש לו דעת הוא אחד עם הקב"ה

איתא במאור עינים (המשך ד"ה ויקם מלך חדש). אנחנו באמצע להסביר מה זה גלות מצרים, האר"י הק' אומר שזה גלות הדעת, דעת קנית מה חסרת דעת חסרת מה קנית, ברגע שיש לך דעת אז הקב"ה איתך כל הזמן ואתה לא לבד אף פעם, ועיקר הוא לדעת שכל כוחותיו וכל החיות הכל הוא מאת הקב"ה, הקב"ה הוא תקיף ובעל היכולת כולם, וגם הוא מנענע את כל הכוחות שלך, וברגע שאדם לא מאמין בזה או שהוא שוכח זאת אפילו לשנייה אחד שכל דבר הוא מאת הקב"ה, מיד הוא עובד אלוקים אחרים, כי ברגע שהוא לא מייחס את כוחותיו להשי"ת זה כמו שהוא חושב שיש עוד כוחות בעולם חוץ מהקב"ה.

לסבול משעבוד תלוי בדעת שלך

וזה היה מצרים, שהם חשבו שזה עבודה זרה ולא עבודת השם בשביל למנף אותך, דהיינו צריכים לדעת שהוא נותן לנו את המצרים ונותן לנו את הכוח לעמוד שם ורוצה למנף אותנו משם עד קבלת התורה, וברגע שאין לאדם את הבהירות הזאת מיד יש לו קושי השעבוד, וכל זמן שאחד מבני יעקב עוד היו חיים עוד לא היה הקושי השעבוד, וברגע שכולם נפטרו אז התחיל קושי השעבוד וגלות מצרים, השעבוד כבר היה מהתחלה, כי ברגע שירדו לשם כבר לא יוכלו לצאת משם, ולהתחיל לסבול מהשעבוד זה מתחיל ברגע שאין לך דעת, כי ברגע שאדם יודע שהקב"ה נותן לו את זה אז עוז וחדווה במקומו, כי במקומו של הקב"ה שם יש הכל ושם יש שמחה, וזה נקרא שהדעת היה בגלות.

דווקא מדברים שלא מסתדרים מגיעים להקב"ה בכל דבר

במצרים פרעה שלט על הדעת ואמר מי הוי-ה אשר אשמע בקולו, ואז אפילו שרצינו לצאת לא יכולנו לצאת משם כלל, ורצון של הקב"ה אז היה שנהיה במצרים עד מצב של מ"ט שערי טומאה, הבעש"ט הק' אומר למה הקב"ה חיכה עד שנהיה מצב של מ"ט שערי טומאה ולמה לא לפני זה, אלא אם היה מוציא אותנו במי שערי טומאה אז היינו אומרים מי אנחנו מבינים שחייבים את הקב"ה אז בתשע אחרים אנחנו מסתדרים ולא צריכים אותו ח"ו, ומשום הכי הכניס הקב"ה אותנו לשם כדי לומר לנו שאפילו דברים שכן מסתדר לך תידע לך שזה ג"כ מאת הקב"ה, אבל להגיע להבנה הזאת הוא דווקא מדברים שלא מסתדרים לך אז מגיעים להכרה שכל דבר הוא מאת הקב"ה, וזה קרה ביציאת מצרים.

כל זמן שאנו לא מכירים את הקב"ה חסר בחידוש של העולם

הבית אהרן אומר שיש מחלוקת האם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, ומסביר שזה לא מחלוקת כלל אלא זה תלוי בתשרי נברא העולם הגשמי ובניסן נברא העולם הרוחני, שתכלית ותועלת בריאת העולם הוא בגין דישתמודעון ליה, והוא ברא את העולם בשביל סיבה אחד שנכיר שיש הקב"ה בעולם, וכל זמן שאנחנו לא מכירים בו אז חסר בחידוש של העולם. אי"כ כל זמן שעוד לא היה יציאת מצרים והדעת עוד היה בגלות ועוד לא הצלחת להפנים שמלא כל הארץ כבודו, ועוד לא הצלחת להפנים שכל דבר שאתה עושה הוא בהשגחה פרטית מאת הקב"ה, עוד לא היה כלל בריאת העולם.

היו כאלו שכפרו בעיקר ואמרו שזהעולם קדמון הוא

איתא ברמב"ן: ועתה אומר לך כלל בטעם מצות רבות. הנה, מעת היות ע"ג בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בד' ואמרו לא הוא, ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון, ומהם שיודו בידיעה ומכחישים בהשגחה ויעשו אדם כדגי הים שלא ישגיח הקל בהם ואין עמהם עונש או שכר, יאמרו עזב ד' את הארץ.

כשיש מופתים זה מראה על חידוש העולם

וכאשר ירצה האלוקים בעדה או ביחיד דהיינו הקב"ה רוצה לקרב אותך, ויעשה עמהם מופת בשנוי מנהגו של עולם וטבעו, הקב"ה עושה לכל אחד משהו מעל הטבע, ואז יתברר היה העולם מתנהג תמיד אותו דבר לא היינו רואים חידוש, ובוה שאנו רואים מופת זה מראה על חידוש העולם, ויודע ומשגיח ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגזר תחילה מפי נביא יתברר ממנו עוד אמתת הנבואה, דהיינו הנביא מגיע ואומר לך שהולך להיות ככה, אז עוד יותר ברור אמתת הנבואה, כי ידבר האלוקים את האדם ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כולה.

הקב"ה מחדש את העולם כל הזמן מחדש

ולכן יאמר הכתוב במופתים למען תדע כי אני ד' בקרב הארץ, להורות על ההשגחה, כי לא עזב אותה למקרים כדעתם. שכל דבר זה מקרה ולא מושגח מאת הקב"ה. ואמר למען תדע כי לד' הארץ, להורות על החידוש. הקב"ה גם מחדש את העולם כל הזמן מחדש. כי הם שלו שבראם מאין, לעולם דברך ד' ניצב בשמים. כל רגע ורגע הקב"ה בורא כל דבר מחדש, ואמר בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ, דהיינו הקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, להורות על היכולת, שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים. אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כולה.

ענן יציאת מצרים היה חידוש העולם

ובספר החינוך איתא: וענין יציאת מצרים, שהוא מכריח אמונת חידוש העולם והשגחת השם בתחתונים, ואלה הם יסודות דת יהודית. ובאלשי"ך איתא: ראינו מרגלא בפומי דראשונים ואחרונים, שיציאת מצרים מורה על חידוש העולם. דהיינו היה העולם אבל כל זמן שלא ראינו את הקב"ה לא הגענו למטרת שבשביל זה ברא אותו. ובשל"ה איתא: במצרים נתגלו כל השלושה עיקרים, נודע ונתפרסם חידוש העולם, ושיש לו מחדש, והוא מציאות השם יתברך, ולו הכוח והיכולת, והוא משגיח לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו, דן את מצרים, וישראל הלכו ביד רמה וברכוש גדול. ונתאמת נבואת משה רבינו ע"ה, והכל בשביל בהוציאך תעבדון את האלוקים, דהיינו תורה מן השמים.

יציאת מצרים שייך לכל הדורות שאחרי זה

דהיינו תכלית בריאת העולם היה כדי שנכיר אותו, לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, אי"כ יציאת מצרים הוא לא משהו פרטי אלא הוא כללי לכל הדורות, ועד אז לא היה מושג של דעת כי הצליחו לשבש את הדבר הנקרא השגחה פרטית, והיה יחידי סגולה שהצליחו למצוא גם שם את הקב"ה, מנוח עד אברהם וכן הלאה, והם בעצם התחילו לאט לחפש ולמצוא את

הקב"ה, וברגע שהדעת יצא מהגלות אז התחילו לחיות עם אחד יחיד ומיוחד, כי הוא אחד אתנו בכוחות שלנו, והוא יחיד ואין עוד אחד כלל, והוא גם מיוחד שהוא יכול לשנות דברים מרגע לרגע.

על ידי התורה ושבת ומצות מגיעים לדעת

[נחזור למאור עיניים שהתחלנו]. ולכן, יציאת מצרים מורה על חידוש העולם. כי הוא באמת חידוש העולם ממש. כי כשהיה הדעת בגלות וזה עוד לא התגלה החוצה הדעת, כתוב גלה ולא מדעת, היינו כל זמן שאין עדיין את הדעת אז אנחנו בגלות, וברגע שאדם יודע ומכיר את המהלך ומתחזק אותו, וזה על ידי תורה שאז הוא מגיע שיש הקב"ה בעולם, ועל ידי השבת, ועל ידי המצוות שאדם עושה הוא מחזק את המהלך מכל הכיוונים, א"כ כל זמן שאין את הדעת אנחנו בגלות, וזה נחשב כמו שלא היה בריאה כלל, רק בחינת תוהו ובוהו.

הקב"ה התאוה שיהיה לו דירה בתחתונים

כי עיקר הבריאה היה בגלל סיבה אחד בגין דישתמודעון ליה, הביאה רבי היה אומר בכל ליל שבת תורה מאביו זצ"ל, והיה אומר יתגדל ויתקדש שמייה רבה בעלמא, השם של הקב"ה נהיה גדול וקדוש בעולם, די ברא שזה הבנים שלו כרעותיה שזה רצון דהיינו כשאנו עושים רצונו יתברך. נכון שהוא ברא את העולם אבל יש רצון למה הוא ברא אותו, כי אין מלך בלא עם, והתאוה הקב"ה שיהיה לו דירה בתחתונים.

היו צדיקים שהצליחו לפרסם את הקב"ה במקומות הכי נמוכים

אמרנו חנוך תופר מנעלים דהיינו שהכניס את הקב"ה במקומות הכי נמוכים שיכול להיות, כי כתוב מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים, אבל צדיקים כמו רבי עקיבא רבי יוחנן הסנדלר וחנוך הם הצליחו לפרסם את הקב"ה במקומות הכי נמוכים שיכול להיות, גם שם ידך תנחני הקב"ה רוצה לגלות את עצמו גם בכאלו מקומות נמוכים כמו מצרים, כי אני ד' המוציא אתכם מארץ מצרים ולא רק ממ' שערי טומאה אלא ממ"ט שערי טומאה, ואם אני לא שם זה הקב"ה שהוציא אותי משם.

בריאה נקרא כשזה מושלם מכל הבחינות

כי כשהיה הדעת בגלות לא היה בריאה כלל, רק בחינת תוהו ובוהו, בריאה נקרא כשזה מושלם מכל הבחינות, וזה נקרא קטן לא שאין לו דעת יש לו אלא שזה עוד לא התפשט לו בכל האיברים שלו, וגם אין לו עדיין את הכוח לחבר כל דבר להקב"ה וממילא הוא נקרא קטן, וברגע שנכנס לו הדעת אז הוא יהיה גדול, האר"י הק' אומר כשהיינו במצרים זה היה כתינוק במעי אמו שהרגליים מקופלות והראש ביניהם, בראש שם נמצא כל המוחין חכמה בינה ודעת והרגליים זה המקום הכי נמוך שיכול להיות, ראש בין הרגליים אומר שהדעת עוד לא התפשט עד הסוף, והוא עוד סגור ומסוגר לגמרי ועוד לא התפשט לכל המקומות.

אדם נולד עם דעת ובמשך השנים זה מתפשט לכל האיברים שלו

וכשהקטן נולד הוא יוצא עם הראש למעלה והרגליים למטה, שזה אומר שהדעת מתחיל להתפשט לאט בכל האיברים, עד גיל שלושה עשרה שזה קטנות ראשון, ומאז עד עשרים זה גדלות ראשון, ועשרים עד ארבעים זה קטנות שני ומארבעים והלאה זה גדלות שני. דהיינו

המוח והדעת מתפשט לאט במשך החיים. אותו דבר היה בבריאת העולם אלפיים שנה היה תוהו ובוהו, ואח"כ קבלנו את התורה ומאז יש לנו אלפיים שנה תורה, וכדי לקבל את התורה היינו צריכים לצאת ממצרים ואז לחכות ארבעים ותשע יום ואז היה קבלת התורה.

בליל התקדש חזג קבלנו כבר גדלות שני

האר"י הק' אומר שבלייל התקדש החג קבלנו כאלו מוחין של גדלות שני מה שלוקח רגיל להגיע לזה ארבעים שנה, היות שהיינו כ"כ משקועים שם לא היה מצב כלל לצאת משם בלי שנקבל בפעם אחד את כל המוחין ואז יכולנו לצאת משם, אבל מיד אחרי זה הקב"ה לקח לנו את כל המוחין וחזרנו להיות במצב של קטנות ראשון, וברגע שהקליפה של מצרים כבר הייתה שבורה יכולנו להתחיל מחדש את העבודה ולבנות הכל מחדש, ואפילו שבאמצע היה מצב שאמרנו ניתנה ראש ונשובה מצרימה אבל היות שהקליפה כבר נשברה יכולנו להמשיך הלאה, וכן היה יום אחרי יום עד שהגענו לקבל התורה ואז קבלנו בחזרה גדלות שני.

אנחנו נכנסים למצרים כדי לצאת משם

ואת התהליך הזאת קורה לנו כל פעם מחדש, וזה שאנחנו נכנסים למצרים זה לא בשביל להיות שם אלא בשביל לצאת משם, וכל פעם שאנחנו נכנסים למצרים אז צריכים לדעת שאל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה תצא רוחו ישוב לאדמתו, אשרי שקל יעקב בעזרו שברו על ד' אלוקיו, העיקר לדעת שמצרים הוא לא מציאות אלא סיבה מאת הקב"ה לדעת ולהכיר שהכל ממנו יתברך, ואת הבהירות שאנו יכולים לקבל מהקב"ה כרגע על ידי מצרים הוא הרבה יותר מאשר שלא היינו במצרים כלל.

זכר למעשה בראשית הוא מצד הבורא ולא מצד הנבראים

אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, בקידוש אנו אומרים זכר למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים, נכון אחרי ששת ימי בראשית נברא העולם וזה זכר למעשה בראשית אבל זה רק מצד הבורא, אבל מצד הנבראים עוד לא הגענו לתכלית כי העיקר הוא להכיר את הקב"ה, וזה כתוב בתורה למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים ואת זה צריכים לזכור שהתפקיד שלנו הוא להגיע לדעת ולזכור שכל דבר הוא מאת הקב"ה.

סערת רגשיות גונבים לנו את המוחין

והיום נשאר לנו גלות במידות, כל פעם שיש לנו סערות רגשיות הם גונבים לנו את המוחין, וזה לא נותן לך לחשוב ואז אדם חושב מהבטן ולא מהראש, וכל פעם שאדם נכנס לסערה זה מצרים מחדש וזה כל פעם מכיוון אחר, יש הילוך ידני ויש הילוך אוטומט, ידני זה עבודה קשה מאוד לנהוג בזה ואם אדם לא עושה זאת טוב הרכב יתחיל לרעוד מיד, אדם היה רוצה ברגע שמישהו מרגיז אותו שמיד הכל יעבור לאוטומט והכל יסתדר, אבל זה לא עובד ככה כי כל פעם זה עולה מחדש וכל פעם צריכים לזכור שאין אדם זוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, וכל פעם צריכים אנו להכיר שזה רחמים ושהוא נותן לי את הכוח והוא רוצה למנף אותי לכזה השגחה פרטיות שלא יכולתי להגיע לפני זה, כל פעם יש לנו יציאת מצרים מחדש וקבלת התורה מחדש, וכל יום יהיו בעיניך כחדשים כל יום מורכב מיום ולילה.

ההתגלות של הקב"ה היה רק אחרי יציאת מצרים

וזהו ויקם מלך חדש על מצרים, אמרנו שיש מחלוקת האם זה מלך חדש ממש או שזה רק נתחדשו גזירותיו, ולהני"ל אפשר לומר שזה מלך חדש ממש, כי נכון שכבר היה בריאת העולם אבל מלכות עוד לא היה כלל, וכל ההתגלות של הקב"ה היה רק אחרי יציאת מצרים וממילא היה ויקם מלך חדש על מצרים. וכן מצאנו במגילה איפה שכתוב מלך הכוונה על מלכו של עולם ולא על אחשורוש, וזה הכוונה כאן ויקם מלך חדש על מצרים כל יום מחדש ברגע שאדם נמצא במצרים הוא צריך להיות שם מלך חדש, כי מצרים הוא לא מציאות אלא סיבה כדי שיהא בחינת מלכות של הקב"ה.

כל מיצר הוא הזדמנות להגיע להקב"ה

אבל זה תהליך כי קבלת התורה התחיל בעצם מאברהם אבינו, כי כתוב שאברהם אבינו כבר קיים את כל התורה כולה, אבל עוד לא היה מצב לקיים זאת בפועל ממש ורק בכוח, ולאט זה התפשט מאברהם ליצחק וליעקב ולשבטי י-ה עד שהיה קבלת התורה בפועל ממש, וכל פעם שאדם נכנס למיצר זה י-ה, כי מיצר הוא לא יותר מהזדמנות שדרכו אפשר להגיע לראות את הקב"ה, א"כ כל פעם שיש לנו מצרים זה מצב של ויקם מלך חדש, ואפשר לפעול ישועות, וכאן התחיל יציאת הדעת מהגלות, וברגע שיש מצרים תיידע לך אתה כבר נמצא על הרכבת שנוסע לוורשה, אפילו שאתה עוד לא בניו יארק אתה כבר בטיסה ליעד הזאת, וברגע שהתחיל מצרים צריכים מיד להדק חגורות ולהכין את עצמינו למסע ולא להיבהל מהטלטולים ולדעת שאנחנו רק מתקדמים ליעד.

השאלה האם אנו מתייחסים למלכו של עולם או לאדם בעצמו

וזהו ויקם מלך חדש על מצרים דווקא עכשיו הולך לצאת הדעת מהגלות, רק השאלה האם אנו מתייחסים למלכו של עולם או לאדם בעצמו, דהיינו אם אנחנו מסתכלים על מלכו של עולם אז עוד לא הגענו לשלימות כי זה יהיה רק לעתיד לבוא שיהיה והיה ד' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד, אבל במצרים התחיל המלכות על בני ישראל והם אלו שצריכים לזכור את יציאת מצרים, ורק אנחנו מפרסמים זאת יכירו וידעו כל יושבי תבל, א"כ מצד אחד המלכות של הקב"ה התחדש כי יש עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו ויש כאן עם שיפרסם שיש הקב"ה בעולם, וגם בני ישראל הם בעצמו התחדשו שנהיה מצב שנתחדשו גזירותיו, א"כ רב ושמואל אומרים אותו דבר ושניהם התכוונו לאותו דבר.

על אמונה אין מחקרים וצריכים להאמין בהקב"ה

וזהו ויקם מלך חדש על מצרים, שנתחדש מלכותו יתברך, ומחמת שיצא הדעת מהגלות, והעיקר המטרה הוא דע את אלוקי אביך ועבדוהו, ועבודת השם לא מתחיל לפני שיש דעת וזה מודעות, וזה תהליך ואמונה והתחברות והתקשרות, יש דברים שיש לך מודעות בעניין ויש לך דברים שזה רק מחקרי שעשו על זה ניסויים והחליטו שזה עובד אבל זה שוב אמונה, אבל זה רק ביש אבל באין שאז הקב"ה שולח לך כאב כדי לראות שלא אתה עושה אלא הוא עושה, ומן המיצר קראתי י-ה ועל זה אין לנו שום מחקרים כלל רק שזה אמונה לבד.

דווקא על ידי החסר אונים מגיעים להקב"ה

א"כ קודם צריכים דעת ומודעות אבל ככל שאתה יותר מחובר אתה יותר חי את זה, אבל הקב"ה נותן לך את הכוח לעמוד שם, ודווקא החסר אונים מביא אותך להקב"ה, כי פתאום אתה רואה שיש לך דברים שאתה לא חסר אונים, ואז אתה חושב אם אני לא חסר אונים אז למה כאן אני כן חסר אונים, אבל ובחתי בחיים העיקר לראות את מצרים שזה סיבה ולא מציאות, או שאתה יכול לחיות שזה רע ואז אפילו מה שיש לך לא יהיה לך כלל, א"כ ובחתי בחיים, הבחירה זה הדעת כי אדם בוחר בדעת, דהיינו שהוא בוחר שהוא משגיח עליו בפרטות ממש.

חשבו שאנחנו עצמאיים ומחיום יש לנו מלכות

וזה נקרא שנתחדש גזירותיו, וכמו מדינה שהולך לכבוש מדינה אחרת, בעצם לא הולך להשתנות שום דבר זה אותו מדינה, אלא שנתחדשו גזירותיו, העם הולך לראות שפתאום יש כאן מלכות על העסק הזה, הם חשבו שהם עצמאיים ופתאום ראו שהם לא לבד, זה נקרא שנתחדשו גזירותיו, עד עכשיו היו במצרים וחשבו שמצרים זה מציאות וממילא חיפשו איך למצוא חן בעיני מצרים, וברגע שהיה ויקם מלך חדש והתחיל גזירותיו אז התחילו לראות שזה לא בדיוק ככה, ואז הדעת התחיל לצאת מהגלות, אנשים חיו בדמיון כאילו שזה מציאות, ואז התחילו לראות שזה לא יותר מסיבה שהקב"ה הבטיח ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.

שיעור ד'

יום ג' יז' טבת

יש דעת חיצוני ודעת שכלי

איתא **במאור עינים** (המשך ד"ה ויקם מלך חדש). לסיכום ממה שלמדנו עד עכשיו. כתוב ויקם מלך חדש על מצרים, יש גלות מצרים **האר"י הק'** אומר שגלות מצרים זה גלות הדעת, יש שתי סוגי דעת יש דעת השכלית שזה להכיר דברים, ילד עד גיל שלושה עשרה יש לו את הדעת הזה להכיר כל דבר לפרטיו, אבל זה דעת חיצוני לדעת מה זה אמת ומה זה שקר מה מתוק ומה מר, ובגיל שלושה עשרה מקבלים דעת הנעלם שזה לא היה עד יציאת מצרים.

לפעמים הדעת דק מאוד ונשאר בשכל ולא מגיע לדיבור

שזה ענין ההשגה וההרגשה שבא מכוח דעת ההתגלות. והענין יובן על דרך משל, אדם שמפלפל ומבין בדעתו, ומתוך פלפולו נכנס בעמק שכלו סברא דקה אשר אי אפשר לבאר בפה, והוא ברצוא ושוב, והסברא עמוקה ומתוקה מאוד, ומחמת דקותה לא תתפשט בדבור רק נשאר בשכל. וכן על דרך זה, יש דעת הגלוי שבו משיגים אלוקותו, ואומרים לך מותר או אסור מותר לעשות בשבת או אסור בשבת, צריכים לשבת וצריכים לעמוד צריכים להגיד או שצריכים לשתוק, **האמרי חיים זצ"ל** אמר אני לא יודע מה זה אבל אני יודע שזה דבר טוב. וברגע שמגיעים לדבר דק מאוד, אז מחמת דקותה לא תתפשט בדבור ורק נשאר בשכל.

דעת הנעלם נקרא הפנמה שזה בגיל בר מצוה

וכן על דרך זה, יש דעת הגלוי אנשים שומעים את הדרך אפשר לדקלם את זה אפשר לצאת מהשיעור וכל אחד שפוגשים בדרך אומרים לו קטע ששמעו בשיעור, אבל דעת הנעלם שזה הפנמה את זה אדם לא יכול לקבל רק בגיל שלושה עשרה, וזה היה יציאת מצרים, כי עד אז הכל היה טכני לבד בלי שכל והפנמה כלל, וגם עד אז לא היה שום קשר בין הנגלה לנסתר, ואחרי יציאת מצרים הכל השתנה לגמרי.

הקב"ה לא נתן לנו דעת בשביל ידע וטכנו

אדם שמשתמש עם הדעת לדברים אחרים ולא מקשר אותו להקב"ה אז לא הגיע למטרה שבשביל זה ברא הקב"ה את העולם, הקב"ה ברא את העולם בגין דישתמודעון ליה, דהיינו הקב"ה לא נתן לך דעת בשביל ידע וטכני, אלא לידע שכל כוחותיו וחיותו הוא הבורא ב"ה, דהיינו נכון שנתתי לך את התורה לדעת מה כן ומה לא, אבל אם לא הגעתי להקב"ה אז לא עשינו שום דבר, דהיינו אתה עובד לעצמך אתה לומד כדי להרוויח עוד דולר וכדי שתעשה שידוכים טובים, דהיינו בעצם זה טוב כי צריכים להתחיל עם שלא לשמה אבל אם לא מגיעים להקב"ה זה שום דבר.

כמה חבדלים בין צדקה בפועל לצדקה של דעת

הבני יששכר אומר גדולה צדקה שבצדקות הנותן צדקה לעני שבדעת, ומסביר מה ההבדל בין לתת לשני לאכול או צדקה לבין לתת לשני דעת, אלא ברגע שאני מחלק צדקה טכני אז הגוף של השני יוגדל והוא לא יהיה רעב בשעות הקרובות והכל בסדר ועשית מצוה גדולה

מאוד, אבל ברגע שאתה נותן לשני דעת זה משהו הרבה יותר איכותי, אדם שרעב יודע לבקש אוכל מאנשים משא"כ אדם שאין לו דעת הוא לא יבקש אף פעם שחסר לו משהו, אם אתה נותן אוכל לשני אחרי ארבע שעות הוא עוד פעם רעב כי זה לא לנצח אבל אם אתה נותן לו דעת ומכניס לו נקודה זה לנצח נצחים.

ברוחני יש לאדם הרבה יותר חיבור מגשמי

כתוב במשנה אבדות אביו ואבדות רבו דהיינו אדם שמצא אבדה של אביו ושל רבו של מי הוא חייב להחזיר קודם, אבדת רבו קודם צריכים להחזיר אבדת רבו לפני שמחזיר אבדת אביו. למה, כי אביו הביאו אותו לחיי עולם הזה ורבו מביא אותו לחיי עולם הבא, ברוחני יש לאדם הרבה יותר מחיבור מעולם הגשמי. ומוסיף המאירי שאם רבו לוקח כסף ללמד אז אבדת אביו קודם, כי רבו הוא טוב רק ברגע שהוא מחבר אותך להקב"ה בלי שום טכני כלל, א"כ היות שזה קשור קצת לאינטרס אז מיד שזה לא יהיה כאן נגמר הלימוד, אבל אביך תמיד יהיה איתך בכל מצב וממילא אבדת אביו קודם.

יש קשר חיצוני ויש קשר פנימי

דהיינו יש קשר חיצוני ויש קשר פנימי, הקשר האיכותי והפנימי עד יציאת מצרים זה לא היה כלל. וזהו וסרתם ועבדתם אלוקים אחרים, כשאדם עושה דברים אבל הוא ועבדתם אלוקים אחרים הוא חושב שזה כוחותיו ולא קשור להקב"ה כלל, אז אולי אתה עובד את הקב"ה ומקיים מצותיו אבל זה עבודה זרה, עבודה זרה לא נקרא להשתחוות לפסל כמו פעם אלא לידע שכל כוחותיו וחיותו הוא הבורא ב"ה, שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, והוא יתברך מנענע כל הכוחות שלו.

העיקר הוא לייחס כל דבר להקב"ה

אבל אדם שלא חי ככה שכל כוחותיו הם של הקב"ה, ואתה תולה זאת בכוחות אחרים חוץ מהקב"ה, זה נקרא שאתה חי עם אלוקים אחרים, והעיקר בכל דבר הוא לייחס את הכוחות להקב"ה, ואת העניין הזה קבלנו ביציאת מצרים עד אז לא היה מצב לחבר בין הטכני לפנימי, ורק ביציאת מצרים קבלנו את הכוח הזאת לחבר בין הטכני לפנימי.

הכוח לחשוב על הקב"ה לא היה עד אחרי יציאת מצרים

והסברנו אתמול ויקם מלך חדש על מצרים, רב ושמואל חד אמר מלך חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזירותיו, לכאורה מהו הכוונה בזה מחלוקת? אלא השאלה על מה אתה מסתכל אם אתה מסתכל על הבורא אז עד יציאת מצרים לא היה דעת כלל, דהיינו יש מקומות שהכל מותר ויש מקומות שהכל אסור לגמרי, אלו שאצלם הכל אסור זה בעיה כי הם לא משתמשים עם מה שיש במדינה הזאת ובסוף עוד יאבדו הכל, ובמקום שהכל מותר אז משתבש לגמרי את המציאות להפיק את מיטב הדברים לא להימשך אחרי הגשמי, ואת הכוח הזה לא היה עד יציאת מצרים.

צריכים לאזן בין חסד לגבורה

הפרי הארץ יש חסד ויש גבורה, חסד זה מים גבורה זה אש, מים לבד לא יכולים לעמוד בלי גבולות, כי הם יצופו את כל העולם כולו, ואש לבד ג"כ לא יכול לבד, וממילא צריכים את

המיזוג בין שניהם להרכיב את המים ואת האש ביחד. מים לבד בלי גבולות המצב גרוע מאוד, תיכנס לבית של בחור מבוגר יתכן שהכל נקי אבל יהיה מלא זבל עיתונים ועוד מלא דברים שאפשר מזמן לזרוק אותם, למה, כי האישה היא זאת שמסדרת את הבית, והפוך תיכנס לבית של אישה שלא התחתנה אף פעם הבית יהיה כ"כ נקי ומוסדר שיהיה שם מצב של אנרגיה שלילית, דהיינו צריכים גם וגם דהיינו מיזוג בכל דבר.

העיקר להיות בעולם ולא להיות בו

וזה קרה בעת יציאת מצרים, מצד אחד ראית עולם אחרת ממה שראית אתמול, אבל במצרים היו כאלו שהיו מצב של דור המבול שזה לא להיות עם כולם או ח"ו להיפוך להיות כמו דור הפלגה שכבר עפים לשמים, אבל האמת הוא שצריכים לאזן בין המצבים, כי ההתבשלות הזאת שנקרא תוהו ובוהו נגמרה היום, כי ההתבשלות נגמרה, וכמו ילד קטן הוא יכול לשיר את ניגוני מירון או להיכנס לחרדות ופחדים ואז לא מגיעים לשום מקום, אבל זה חלק מתהליך האדם וההתבשלות שלו בכל דבר, ועד שאדם מתפתח זה לקח אלפיים שנה עד שירדה התורה לעולם, כי חייבים את הדרך ארץ שקדמה לתורה ואז אפשר ללכת לקבלת התורה, כי העיקר להיות בעולם ולא להיות שם, להיות באצילות זה לא עסק להיות בגשמיות זה ג"כ אינו עסק כלל, והעקר להגיע לאיזון, וכשירדו למצרים באמת ראו עולם חדש.

העיקר לעשות חיבור מכל מקום וזמן להקב"ה

דהיינו העולם היה רק שזה היה נסתר, ואחרי זה השתנה שאנחנו יכולים לעשות חיבור מכל מקום ודבר ומכל זמן להקב"ה, וזה בעצם מה שאתם מקבלים בשיעור כל יום בבוקר בתמצית. מסופר שפעם נסע רבי יעקב קמינצקי זצ"ל במטוס לחו"ל, ואז בדיוק כל הבחורים חזרו מהשיבות, וכמובן שניגשו לשאול שאלות וכן הלאה, אבל הגויים לא ידעו מה הפשט שהצעירים הולכים למישהו שהוא מבוגר מאוד, אבל הם הציעו להם את העזרה שלהם כל הזמן של הטיסה. והיה שם קבוצה של חמישים איש זקנים עם גלח, וגם הם ראו מה שקורה כאן ואמרו שאצלם זה הולך הפוך שלא מסתכלים עלינו כלל. והגלח אמר אני לא מבין יש לי כאן קבוצה של זקנים ואני לא יודע מה לעשות איתם, ואיך זה שאתה כ"כ מבוגר ואתה פשוט עסוק עם הצעירים כל הזמן.

אנחנו רוצים להתחבר לדור הקודם

וענה לו שהרי אתם סוברים שהקוף ברא את העולם, אבל אנחנו יודעים שהקב"ה ברא את העולם, וככל שהדור עובר אנחנו יותר רחוקים מזה, אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים, א"כ ככל שאני מתקדם ועולה דור אני יכול הרבה יותר להפיק תועלת, ויש לזה משמעות הרבה יותר להתחבר להקב"ה מאשר דורנו בלבד, אבל אתם הרי יצאתם מהקוף א"כ אצלכם הפוך ככל שאתה יותר מתקדם אתה הרבה יותר מוצלח והרבה יותר רחוק מהקוף, א"כ במקום ללכת לאיזה זקן לשמוע על הקוף אפשר ללכת לצעירים ולשמוע איך להפעיל את המכשירים.

עד יציאת מצרים עסקו בטכני ומעשי

א"כ עד יציאת מצרים היו עסוקים בטכני ומעשי ולא ברוחני כלל, וזה נקרא בכל ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, כל יום אנו צריכים יציאת מצרים מחדש, כל מושג נהיה אינו מושג אבל ברגע שנכנסים לפנימי גם זה נהפך למושג ואז צריכים עוד פעם

אינו מושג, היהודי הק' אמר אתמול הייתי גוי והיום אני יהודי, נכון שאתמול לא הייתי גוי באמת אבל ההבדל בין הפנימיות של היום למה שידעתי אתמול הוא ההבדל בין גוי ליהודי, וזה מה שקרה ביציאת מצרים, נכון שהיו בני אברהם יצחק ויעקב אבל היות שלקחו זאת כטכני לבד אז לא גילו את הפנימיות שבדבר.

חידוש העולם קרה בקבלת התורה

וזהו ויקם מלך חדש על מצרים, שנתחדש מלכותו יתברך, ומחמת שיצא הדעת מהגלות, והיה בחינת חידוש העולם, וזהו חדש ממש. והאומר שנתחדשו גזירותיו, אינו פליג עליו, רק שמפרש גם כן הענין של גאולת הדעת. אדם שחי טכני וחי שהוא עושה ואין כאן שום דבר שמקשר בינו להקב"ה, זה נקרא תוהו ובוהו, וחידוש העולם קרה בקבלת התורה, ומאז התחילו לראות עולם אחר, דהיינו לפני זה לא היה מצב להגיע לזה ורק עכשיו שנתחדשו גזירותיו הגיעו לזה.

קטן לא יכול לעשות שום דבר

ובהקדם, כי לכאורה יש להבין, דהנה, הקטן אין לו דעת לכל דבר, עד שיהיה בן י"ג שנה ויום אחד, וקודם זה הזמן אין מקחו מקח ואין ממכרו ממכר, מה שהוא עושה זה שום דבר, ומה שהוא מבטיח זה שום דבר, ואם קידש אשה אין קידושו קידושי. דהיינו כל מה שהוא עושה אין לזה שום ערך כלל, אף שיש קטן שהוא חכם וחריף ולמדן גדול ועילוי גדול, והוא יודע את כל המשניות בעל פה וכל ש"ס הוא יודע לומר לך בעל פה, והוא יודע את כל השולחן ערוך ואת כל החילקי דעות שיש, מכל מקום, יש לו דין קטן עד י"ג שנים ויום אחד, ויש להבין הטעם בזה, כי לפעמים הם יודעים הרבה יותר מגדולים בשנים?

יש נקודה תחתונה ונקודה עליונה

אלא מסביר הפרי הארץ תינוק במעי אמו מלאך מלמד אותו את כל התורה כולה, וברגע שנולד סטרו על פיו ואז בעצם הוא שוכח הכל. לכאורה מהו הכוונה בזה ללמוד ולדעת ואחרי זה לשכוח? אלא בעצם נשאר לו במוח רשימה מכל מה שלמד, ומאז זה מתחיל להתפשט באיבריו במשך השנים, ועד שנהיה בן שלוש עשרה ואז הוא מקבל דין גדול. ומה נקרא גדול, אלא הוא מחמת שחסר לו הנקודה העליונה, ואינה אצלו עד אותו זמן. דהיינו שיש נקודה תחתונה שזה דעת בהתגלות, ויש נקודה עליונה שזה חלק הנסתר של הדעת, ואת הנקודה הזאת אינו אצלו עד י"ג שנה.

יש אנשים שבגיל מבוגר מאוד עוד עסוקים בטכני

יש אנשים בגיל חמישים שעוד מתנהגים כקטנים, אדם שמתעסק בטכני ולא מפנים כל דבר להקב"ה הוא עדיין קטן ולא גדול, לגבי עונשים ולגבי קניינים הוא כבר כגדול, אבל לגבי עבודת השם הוא נקרא כקטן ולא גדול.

העיקר הוא החיבור והמיזוג בין המידות הפכיות

והביאור בזה, דהנה, עיקר ענין הנקודה העליונה של הדעת, הוא ענין החיבור והמיזוג בין המידות הפכיות. דהיינו העיקר הוא להיות מאוזן, אדם מורכב משתי כוחות ימין ושמאל, ימין זה חסד ושמאל זה גבורה, ימין זה מים ושמאל זה אש, ימין זה חיובי ושמאל זה שלילי,

ימין זה קירוב ושמאל זה ריחוק, בכל דבר יש ימין ושמאל, להיות מדי הרבה בימין אפשר להגיע למקומות לא רציניים, וכמו שכתוב ואיש כי יקח אחותו חסד הוא, ומדי הרבה שמאל אז הפחד והחרדות יכולים לשנות אותך לגמרי, בלי פחד כלל אדם מגיע לאיש כי יקח אחותו חסד הוא, ובלי חסד כלל אז אדם יהיה סגור לגמרי ולא יראה כלל איזה תועלת יש בכל דבר, ואנחנו צריכים תמיד את האיזון בדבר.

לא צריכים רק לחבר אלא גם למזג

דהיינו חיבור שזה לחבר החיובי עם השלילי, ולא רק לחבר אלא צריכים גם למזג את זה, דהיינו לא מדי הרבה חסד ולא מדי הרבה גבורה צריכים להיות גמיש בכל דבר, יש דורות שצריכים לנהוג אותם יותר בכיוון ימין ויש דורות שנוטים יותר לכיוון שמאל, ואת זה הקב"ה נתן למנהיגי הדור שיחליטו בכל דור ודור איך צריכים לנהוג, וגם כל קהילה נוטה לכיוון מסוים, וגם כל אדם בפני עצמו צריך להתאים מה שטוב לו.

יש אנשים שמצות עשה מאיימים עליהם

וכן הוא במצות ומעשים טובים, יש אנשים שמצות עשה מאיים עליו, אבל האמת שלא צריך להיות כן כי מצות עשה זה חסד שזה הולך לעדן אותך וזה הולך להוציא ממך את הדברים הטובים שיש בך, רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות, גוי לא יכול לעשות חסד לשם חסד רק עם אינטרס בלבד, גוי שעושה חסד הסיבה לכך הוא שרוצה להשתלט עליך ורוצה משהו שהוא לא אומר אותו כרגע. וכן היה כאן בהתחלה אמר פרעה לכולם בא נהיה חברים ונעשה תוכניות ביחד, ולמעשה בסופו של דבר פרעה השתלט עליהם, ויש אנשים שאומרים על מצות עשה תשאיר זאת כמו שהוא ותעזוב אותי, אבל האמת הוא שמצות עשה לא רק שזה מאיים עליו אלא שזה מקדם אותו ומוציא ממנו את כל הכוחות הטובים שיש לו בתוכו.

יש אנשים שמצות לא תעשה מאיימים עליהם

וכן מצות לא תעשה יש אנשים שרוצים לעשות מה שרוצים ואל תגיד לי מה כן ומה לא, והאמת הוא היות שהוא לא מבין את זה וממילא הוא לא רוצה לעשותו כלל, אבל אדם שלוקח את הדעת שלו והולך עם זה לשורש שלו שזה חסד, דהיינו מצות עשה שמצד אחד זה מאיים עליך ומצד שני בשורש שלו זה חסד, וכן לא תעשה מצד אחד זה נראה לי כהגבלה אבל מצד שני צריכים לדעת שאין מצב ומציאות להגיע לחסד שיש במצות עשה רק על ידי ההגבלות הללו, ובלי לעשות חסדים לא תוכל להיות את הסכנה שלך, וממילא צריכים למזג ביניהם.

מי שמצליח לעשות מיזוג הגיע לתכלית

והנה, האופן שבו ניכר בחינת הדעת והמיזוג בתורתנו החביבה, רק מי שמצליח לעשות מיזוג בתורה זהו התכלית, שהנה, יש רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. והנה, העשין נקראים חסדים, שהוא חסד הבורא ב"ה, שנתן לנו מצוותיו, הפרי הארץ אומר איך אנו יכולים להיות במגע עם האין סוף ב"ה, אלא רק על ידי שאנו עושים מצותיו עם כל המוח ועם כל הכוח מגיעים להקב"ה, וכמו בסוכות שאז נכנסים עם כל הגוף לתוך הסוכה, אי"כ על ידי מצות עשה מגיעים לחסד ואז מתחברים עם הקב"ה.

טעם למה התורה נשאר תמימה תמיד

כי הרי כל מה שאמרו שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הוא לא מפני שאין כאן שכר אלא אני לא יכול לתת לך את השכר, הוא מפני שהשכר גדול כל כך עד שאין העולם יכול לסובלו, התורה הוא כ"כ גדול שהוא תורת ד' תמימה, כי כמה שלמדת ומשיג הרי תמיד יש עוד הרבה שעוד לא הגענו לשם, א"כ תמיד התורה יישאר לנו תמימה, וכמו שאמר הבעש"ט הק' אחרי שהשגתי את כל השגותי אני טיפש ומאמין, אבל לכאורה הרי אני השגתי ולמדתי והגעתי, אלא זה החסד של הקב"ה כי מצד אחד אתה יודע ששכר מצוה מצוה, דהיינו המצוה מזכך אותך שתראה לעשות עוד מצוה.

התורה והמצוות נותנים לנו כוח לחפש עוד חסד שיש בעולם

וכמו שאומרים שתלמיד חכם הכי גדול הוא אחד שלא למד אף פעם תורה, וממילא הוא לא מחפש כלל ללמוד, והיראת שמים הכי גדול הוא אחד שלא למד מוסר אף פעם וחושב שהוא כבר יראת שמים, והתורה והמצוות נותנים לך לחפש עוד יותר חסד שיש בעולם. דהיינו להשיג את השכר של המצוה אי אפשר, ומצד שני יש בזה חסד שנותן לנו כוחות, כי הם חיינו ואורך ימינו.

העיקר הוא לכלול החסד והגבורה ביחד

ולעומת זאת, הלא תעשה נקרא גבורות, כי על עשה לא מצינו עונש רק בעידן ריתחא, ועל הלא תעשה יש כמה עונשים רחמנא ליצלן, על עשה אין עונשים ועל לא תעשה יש עונשים, כי עשה זה חסד ולא תעשה הוא בשביל להביא לך גבורות, ועל עשה יש עונש רק בעידן דריתחא וברגע שאין את זה אין עונש. ולמה הקב"ה נתן לנו גם עשה וגם לא תעשה, אלא הוא הדעת שכלול מחסדים וגבורות. הוא רוצה שתוכל להכיל את שניהם ביחד.

החוברת השבוע נתרם

לעילוי נשמת הרה"ח רבי ישראל בן הרה"ח רבי יעקב

גלב"ע י"ט טבת

תנעב"ה